

OTİZMLİ BİREYLER VE ÇOCUKLAR İÇİN
**KİŞİSEL HİJYEN
EĞİTİM REHBERİ**

Bu Eğitim Kiti, Henkel ve İstegelsin desteği ile geliştirilmiştir.

OTİZMLİ BİREYLER VE ÇOCUKLAR İÇİN
**KİŞİSEL HİJYEN
EĞİTİM REHBERİ**

Tohum Otizm Vakfı

Eylül, 2022

Bu Eğitim Kiti, Henkel ve İstegelsin desteği ile geliştirilmiştir.

İçindekiler

1. Önsöz
2. Otizm Spektrum Bozukluğu ve Hijyen Becerileri
3. Hijyen Becerilerinin Öğretimi
4. Otizmlilere Hijyen Becerilerini Nasıl Öğretebilirim?
5. Öğretim Sırasında Karşılaşılabileceğim Sorunlarla Nasıl Baş Edebilirim?
6. Sözlük
7. Kaynakça
8. Tohum Otizm Vakfı

ÖNSÖZ

Değerli Anneler, Babalar ve Öğretmenler;

Tohum Otizm Vakfı, 2003 yılında “Otizm Spektrum Bozukluğu” olan çocukların erken tanısının konulması, özel eğitimi ile topluma kazandırılmasına öncülük edilmesi ve bunun yurt çapında yaygınlaştırılması amacıyla kurulan, kar amacı gütmeyen ve kamu yararını gözeten bir sağlık ve eğitim vakfıdır.

Otizimli bireyler erken çocukluk döneminden yetişkinlik dönemine kadar yaşamlarını bağımsız, sağlıklı ve sosyal ortamlarda daha çok kabul gören bireyler olarak sürdürebilmek için birçok beceriyi kazanmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu beceri alanlarından biri de kişisel hijyen becerileridir. Otizimli bireylerin çocukluktan ergenliğe, ergenlikten de yetişkinliğe geçiş süreçlerinde kişisel hijyen becerilerini yerine getirmede büyük sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu ihtiyaçtan hareketle Henkel ve İstegelsin ile güçlerimizi birleştirdik ve “Otizimli Bireyler İçin Hijyen Eğitim Kiti” hazırladık. Hazırladığımız kitin nasıl kullanılacağını ve otizimli öğrencilerine kişisel hijyen becerilerini nasıl kazandırabileceklerini öğretmek amacı ile İzmir, İstanbul ve Ankara şehirlerindeki öğretmenlere, “Otizimli Çocuklara/Bireylere Hijyen Becerilerinin Öğretimi Eğitimi” gerçekleştirdik.

Bireyin kendi kişisel temizliğini günlük bir rutin halinde başka birine ihtiyaç duymadan gerçekleştirebilmesi, hem birey, hem ailesi, hem de bireyin bulunduğu sosyal çevre için oldukça önemli ve kolaylaştırıcıdır. Bu kit ile otizimli bireylerin kişisel hijyen becerilerini bağımsız yerine getirebilmelerini ve her koşulda sürdürebilmelerini amaçlayarak sizlerin kullanımına sunuyoruz.

Projenin hayata geçmesini sağlayan destekçilerimiz Henkel ve İstegelsin’e teşekkür ediyor, Tohum Otizm Vakfı tarafından hazırlanan bu kitin sizlere rehber olmasını umuyoruz.

Tohum Otizm Vakfı

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Hijyen Becerileri

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) yaşamın ilk yıllarında sosyal ve iletişimsel becerilerdeki farklılıklar, tekrarlı davranışlar ve rutinelere olan bağlılıklar ile kendini gösteren nöro-gelişimsel bir farklılıktır. OSB olan bireyler  grupta sınıflandırılmaktadır.

- **Düzey 1:** Destek gerektirir. Bu tanı grubundaki bireyler genellikle sosyal açıdan zorluk yaşarlar ve bu açıdan desteğe gereksinim duyarlar. Destek gereksinimi en az olan gruptur.
- **Düzey 2:** Yoğun destek gerektirir. Bu tanı grubundaki bireylerin sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerinde belirgin farklılıklar vardır. Düzey 1'e oranla daha fazla desteğe gereksinim duyarlar.
- **Düzey 3:** ok yoğun destek gerektirir. Bu tanı grubundaki bireyler sözel olan ve olmayan iletişimde büyük sorunlar yaşarlar. Üç grup arasında en yoğun desteğe ihtiyaı olanlar bu gruptaki bireylerdir.

OSB'li bireyleri tipik gelişen bireylerden ayıran fiziksel bir özelliği bulunmadığından fiziksel gelişim aşamalarında diğer bireylerden farklı bir durum söz konusu değildir. Yaşam boyu kişisel hijyen becerilerini başka birinin desteğine ihtiyaç duymadan yerine getirebilmek çok önemlidir. OSB alanında bilimselliği kanıtlanmış tek yol erken ve yoğun sistematik uygulamalara dayalı özel eğitimidir. Bu tür eğitim programlarının planlanması ve yürütülmesi de mutlaka bireyin ihtiyaçlarına uygun olarak yapılmaktadır.

Kişisel hijyen becerileri kişinin sağlıklı ve temiz olması amacıyla gerçekleştirdiği el yıkama, duş alma, sa tarama, günlük olarak çorap değiştirme gibi becerileri kapsayan beceri alanı olarak tanımlanabilir. Kişisel hijyen becerilerinin OSB'li bireyler tarafından bağımsız olarak yerine getirilmesi bireyin restoran gibi toplumsal ortamlarda, okulda, iş yaşamında ve arkadaş grupları arasında kabul ve uyum sürecini önemli lde kolaylaştırmaktadır. OSB olan bireylerde hijyen becerilerinin ğretimi diğer becerilerin ğretiminde olduğu gibi sistematik ğretim süreci ile yürütülmelidir.

Hijyen Becerilerinin ğretiminde n Koşul Beceriler

Hijyen becerilerinin ğretimi için bireylerin aşağıdaki **n koşul becerilere** sahip olması gerekmektedir;

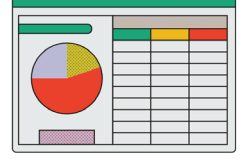
- En az beş dakika bir etkinliğe ya da beceriye dikkatini yöneltme,
- Verilen tek basamaklı yönergeleri yerine getirme,
- Nesnelerin adını söyleme ya da adı söylenen nesneyi gösterme,

- Vücut bölümlerinin adını söyleme ya da adı söylenen vücut bölümünü gösterme,
- Hijyen becerilerini sergilemek için eli ve parmakları ile nesnelere tutma, elini ve kolunu hareket ettirme gibi kas hareketlerine sahip olma.

Kişisel Hijyen Becerilerinin Öğretimi

Yapılması hedeflenen işlerin planlı, bir düzen ve sistem içerisinde gerçekleştirilmesi:

- Bireydeki kaygı düzeyinin azalmasını,
- Kazanılan becerinin başkasının desteğine ihtiyaç duymadan gerçekleştirilmesini,
- OSB'li bireylerde ortaya çıkabilecek sorun davranışların önüne geçilmesini sağlamaktadır.

Tipik gelişen bireyler günlük bir rutine oturttukları becerileri yerine getirmede çok fazla zorluk yaşamayabilirler ancak OSB'li bireyler için bu durum farklı olabilir. Hedeflenen bir beceriye giden yolda hangi sıranın izleneceği ve becerinin ne kadar sürede biteceği önemlidir. OSB'li bireylerin becerinin hangi sıra ile yapılacağına öğretildiği uygulamalardan biri **etkinlik çizelgeleridir**. Etkinlik çizelgelerinde bireyin yerine getirmesi beklenen etkinlikler görsel olarak bir çizelgeye yerleştirilir. Bireyin bu çizelgeyi takip ederek kendisinden beklenen etkinlikleri yerine getirmesi hedeflenir.

- Etkinlik çizelgeleriyle öğretimde, çocuğa öğretilecek beceri, küçük basamaklara bölünür.
- Bu basamakları gösteren bir görsel çizelge (örn. fotoğraflı defter) hazırlanır.
- Bireyin bu çizelgeyi takip ederek (defterin sayfalarını çevirerek) her bir basamağı yapması sağlanır.
- Gerekliğinde bireyin basamakları yapabilmesi için fiziksel **ipucu** sunulur.

OSB'li bireylerin eğitimlerinde kullanılmak üzere hazırladığımız diş fırçalama, saç tarama, duş alma, deodorant kullanma ve tıraş olma etkinlik çizelgelerini hijyen eğitim kiti içerisinde bulabilirsiniz.

Ayrıca kiti bulunan sistemi model olarak bireye öğretmeyi planladığınız bir hijyen becerisi için sizlerde etkinlik çizelgesi hazırlayabilirsiniz.

OSB'li Bireye Kişisel Hijyen Becerilerini Nasıl Öğretebilirim?

OSB'li bireylere hijyen becerilerinin öğretiminin öncesinde yukarıda belirtmiş olduğumuz önkoşul becerilerinin edinilmiş olması gerekmektedir. Birey ön koşul

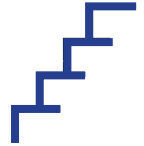
becerilere sahipse aşağıdaki adımları dikkate alarak hijyen becerilerinin öğretimini gerçekleştirebilirsiniz.

- **Hangi beceriyi öğreteceğinize karar verin!**

Bireye kazandırmayı hedeflediğiniz hijyen becerilerini “Hijyen Becerileri Kontrol Listesi” adlı değerlendirme aracını kullanarak belirleyebilirsiniz. Hijyen Becerileri Kontrol Listesi’ni doldururken bireyi gözlemleyebilir, hijyen becerilerini sergilemesi için fırsat yaratabilir ve bireyin yakın çevresindeki kişilerden görüş alabilirsiniz. Kontrol listesinde (-) olarak işaretlediğiniz ve bireyin öğrenmesinin öncelikli olduğu hijyen becerisini belirleyebilirsiniz.

- **Belirlediğiniz beceriye hangi basamaktan başlayacağınıza karar verin!**

Öğretmeyi hedeflediğiniz hijyen becerisinin **beceri analizi** yapılması gerekmektedir. Beceri analizi birden fazla basamaktan oluşan bir becerinin her basamağının yapılış sırasına göre sıralanmasıdır. Beceri sergilenirken bireyin sahip olduğu basamaklar olabildiği gibi öğrenemediği/gerçekleştirmekte zorlandığı basamaklar da olabilir.

Bu nedenle hangi basamakları yerine getirip hangilerini yerine getirmediğini belirlemek için beceri analizine dayalı olarak bir değerlendirme yapılması önerilmektedir. Örneğin bireye “Hadi dişlerini fırçala” diyerek bir yönerge verebilir ve diş fırçalama becerisine sahip olup olmadığını veya hangi basamaklarına sahip olduğunu gözlemleyebilirsiniz. Bireyin sahip olduğu basamakları beceri analizine/etkinlik çizelgesine eklemenize gerek yoktur. Örneğin; fırçaya macun sıkma becerisini yerine getiriyorsa çizelgede yer verilmeyebilir.

- **Bireyi motive edecek bir yol belirleyin!**

Olumlu veya uygun davranışların ilerde yapılma sıklığını arttırmak için bireye hoşa giden uyanların sunulması ya da ortamdaki hoşa gitmeyen uyanların çıkarılması **pekiştirme** sürecidir. Öğretim sırasında hoşa giden uyan olarak birey için etkili ödülleri sistematik şekilde kullanırız. Bu ödüllere ise özel eğitimde ‘**pekiştireç**’ denir.

Bireyin çok sevdiği yiyeceklerin, oyuncakların, oyunların ya da videoların, bir başka deyişle pekiştireçlerin listesini yapın. Etkinlik izelgesini takip etme sırasında her basamaktan sonra pekiştirme yapılacaktır. Birey beceriyi daha bağımsız yapaya bařladıķça pekiştireçlerin seyrekleştirilmesi önemlidir. Örneğin; birey her basamakta sevdiği çizgi film karakterinin olduğu bir sembol (pul, düğme, gülenyüz vs.) kazanabilir, çizelge sonunda ise sevdiği videoyu iki dakika boyunca keyifle izleyebilir.

! Bireyin daha önce tercih ettiği pekiştirece zamanla ilgisini kaybettiğini düşünüyorsanız pekiştireçleri gözden geçirebileceğinizi ve gerekirse değiştirebileceğinizi unutmayın.

! Hedeflenen becerilerle ilerleme kaydedilmediğini farkettiğinizde öncelikle pekiştirecinizin birey üzerindeki etkililiğini kontrol etmenizi öneririz.

! Pekiştirme ve pekiştireçlerle ilgili daha detaylı bilgi için www.tohumegitimportali.com adresini ziyaret ediniz!

- **Önce-Sonra kartlarından yararlanın!**

Otizimli bireylere yapmaları ya da yapmamaları gereken davranışlara rehberlik eden resim, fotoğraf, çizim, yazı ya da işaretlerin kullanımında görsel destekler kullanılmaktadır. Bu görsel destek türlerinden biri de hangi davranışı yapması gerektiğini ve bu davranışı yaparsa ne olacağını gösteren **önce-sonra kartları**dır.

Pekiştirecinizi belirleyip hedeflediğiniz becerinin öğretimine başlamadan önce “önce-sonra” kartlarını kullanabilirsiniz. Önce-sonra kartları desteğiyle birey hangi beceriyi yerine getireceğini ve yerine getirdiğinde hangi pekiştireç ile meşgul olacağını somut olarak görecektir. Örneğin önce dişlerini fırçala sonra yatağına git gibi.

- **Kullanılacak eğitim materyallerini ve ortamı belirleyin!**

Hijyen becerilerinin öğretiminde kullanılacak materyalleri belirlerken bireyin yaşına, tercihlerine ve bireysel özelliklerine önem verilmelidir. Örneğin; kırmızı rengi çok seven bireye kırmızı diş fırçası almak, yoğun kokulardan rahatsız olan bireye kokusuz duş jeli kullandırmak ya da saç tarama becerisi öğretilirken yaşına uygun büyüklük ve özellikte tarak belirlemek gibi.

Etkinlik çizelgesi belirlerken bireysel özelliklere uygun planlama yapabilirsiniz. Okuma becerilerine sahip bireyler için kit içinde bulunan yazılı ve görsel destekli etkinlik çizelgelerini, okuma becerisi olmayan bireyler için yalnızca görsel destekli çizelgeyi kullanabilirsiniz.

Birey hedef hijyen becerisini ipucu almadan yerine getirebildiğinde yazılı etkinlik çizelgesinde bulunan görsel destekler ortadan kaldırılabilir.

- **Hijyen becerisine ilişkin genelleme planlayın**

Öğretim materyali olarak kullanılacak ortam, kişi, araç gereç ya da ürün **genellemelerini** planlamak öğretilen becerinin her koşulda yerine getirilmesini sağlayacaktır. Örneğin; öğretimde kullanılmayan farklı özelliklerde diş fırçası, şampuan, tıraş makinesi, tırnak makası kullanmak veya farklı bir ortamdaki lavaboda el yıkamak gibi.

! • Birey beceriyi en az üç farklı zamanda tamamen doğru olarak başka bir değişle %100 başarıyla sergilediğine genelleme materyalleri ile değerlendirme yapılmalıdır. Birey genelleme materyalleri ile beceriyi doğru biçimde gerçekleştirirse genelleme sağlanmış olur, gerçekleştirilemezse genelleme materyalleri ile tekrar öğretim yapılmalıdır

! • Özellikle gizlilik gerektiren beceriler için öğretiminin yapılacağı ortamın güvenli ve özel bir ortam olmasına dikkat edilmelidir! Örneğin tuvalet sonrası temizlik becerilerinde gizlilik ve güvenlik oldukça önemlidir. Bu gibi becerilerin öğretimi öncesinde mutlaka bireyden ve ailesinden izin alınmalı, öğretim sürecine aile bireyleri de dahil olmalı, genelleme yapılacak ortamın gizli, genelleme kişilerinin de bireyin yanında tuvalet sonrası temizliğini yapabileceği güvenilir biri olması (örn., anne, baba, abla gibi) önemlidir.

- **Hijyen becerilerini rutin haline getirin!**

Bireyin hedef davranışı her ortamda ve koşulda gerçekleştirmesi için davranış bir rutine dönüşmelidir. Örneğin; bireyin dişlerini haftanın bazı günleri fırçalayıp bazı günleri fırçalamaması bu beceriyi alışkanlık haline getirmediğini göstermektedir. Diş fırçalama becerisine tam olarak sahip olmak ve rutine getirmek için birey günde en az iki kez dişlerini fırçalamalıdır.

- **Zamanı sınırlandırın!**

Hedeflenen becerinin öğretimindeki bir basamağın süresine dikkat edilmelidir. Örneğin; deodorant sıkma basamağı iki üç saniyeden uzun olmamalıdır, daha uzun sıkılması tehlikeli olabilir. Benzer biçimde tıraş olurken yanağı makineyle tıraş etme basamağının uzun sürmesi bireyin yüzünde tahriş olmasına neden olabilir.

- **Dikkat dağıtacak unsurları en aza indirin!**

Öğretim sırasında ortamda bireyin dikkatini dağıtacak kişi, ses, ışık gibi rahatsız edici ve dikkat dağıtıcı uyaranların olmamasına dikkat edilmelidir. Bu tür uyaranların mümkün olduğu kadar en aza indirilmesi öğretimin başarıya ulaşmasına katkı sağlar.

- **Fırsat verin!**

OSB tanısı almış olsun veya olmasın her bireyin yaşamı boyunca kullanacağı becerileri yerine getirme süresi, şekli ve koşulu birbirinden farklıdır. Ayrıca OSB’li bireylerin bazı becerileri öğrenmesi tipik gelişim gösteren bireylere göre daha uzun zaman alabilir. Bu sürece hazırlıklı olmak gerekmektedir. Eğitimin asıl amacının OSB’li bireyin hijyen becerilerini başkasının desteğine ihtiyaç duymadan gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalı ve bağımsız yerine getirdiği beceriler için mutlaka “Çok güzel yaptın”, “Bu işi çok iyi öğrendin!” gibi sözel pekiştirme yapılmalıdır. Bağımsız tepkilerinin artması için her bireyin olduğu gibi OSB’li bireylerin de neyi doğru yaptıklarını duymaya ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır.

Öğretim Sırasında Karşılaşılabilecek Sorunlara Öneriler

- Etkinlik çizelgesi takip edilirken hatalar ortaya çıkabilir, bu durumda bir önceki basamağa geri dönüş bu basamak tekrar edilmelidir.
- Hijyen becerilerinin öğretiminin ilk aşamalarında bireyin önceki rutini bozulacağından (beceriye onun adına başkasının yapması, yapabildiği basamaklarda bile yardım alması gibi) sorun davranışlara hazırlıklı olmak gerekmektedir.
- Öğretim sırasında çıkan sorunların bazılarının duyuşal hassasiyetlerle ilgili olabileceği unutulmamalı ve bireyin duyuşal hassasiyetlerine uygun araçlar tercih edilmelidir.
- Davranış öğrenilmediğinde endişe edilmemeli, öğretim yöntemine, sunulan pekiştireçlere ve bireyin bu beceri için hazır olup olmadığına tekrar bakılmalıdır. Bireyin beceriyi öğrenmesi için pekiştirme süreci tekrar gözden geçirilebilir.
- Birey beceriyi bağımsız sergilemeye başladığında coşuklu bir “aferin” ve aynı zamanda bireye sarılmak gibi daha yoğun biçimde pekiştirme yapabilirsiniz.

Sözlük

Beceri analizi: Birden fazla basamaktan oluşan bir becerinin her basamağının yapılış sırasına göre sıralanmasıdır.

Etkinlik çizelgeleri: Becerinin hangi sıra ile yapılacağına öğretildiği ve yazı, fotoğraf ya da resim gibi görsel öğelerin kullanıldığı bilimsel dayanaklı uygulamalardan biridir.

Genelleme: Bireyin öğrendiği beceriyi öğretim koşulları dışında farklı ortam, kişi, araç-gereç ya da yönergelerin varlığında da sergiliyor olmasıdır.

İpucu: Birey tepkide bulunmadan önce uygulamacı tarafından bireyin doğru tepkide bulunmasını sağlamak amacıyla sunduğu sözel, fiziksel ya da işaret gibi yardımlardır. Örneğin “kedi de” demek sözel ipucuna, elinin üzerinden tutup yazı yazmasını sağlamak fiziksel ipucuna ya da getirmesi istenen nesneyi parmakla göstermek işaret ipucuna örnektir.

Önkoşul beceri: Hedef becerinin öğretiminin gerçekleşmesi için gereken ve bireyin hedef becerinin öğretimine hazır olduğunu gösteren hazırlık becerileridir.

Pekiştirme: Bireyin uygun davranışlarının hemen ardından bireye yiyecek, içecek, sembol, sözel övgü ya da etkinlik gibi hoşaya giden uyarıların sunulmasıdır.

Pekiştirme: Olumlu veya uygun davranışların ilerde yapılma sıklığını arttırmak için bireye hoşaya giden uyarıların, yani pekiştirmeçlerin sunulması ya da ortamdaki hoşaya gitmeyene uyarıların çıkarılması sürecidir.

Kaynakça

1. Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013) Ruhsal bozuklukların tanısai ve sayımsai elkitabı (DSM-5) (5. Baskı). (Çev: E. Köroğlu) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
2. Byra, K. L., White, S., Temple, M., & Cameron, M. J. (2018). An approach to cleanliness training to support bathroom hygiene among children with autism spectrum disorder. Behavior analysis in practice, 11(2), 139-143.
3. McIntosh, C. E., Gundlach, J., Brelage, P., & Snyder, S. (2018). School nurses increasing the compliance of hygiene routines for students with autism spectrum disorder. NASN School Nurse, 33(5), 319-323.
4. Rocha- Martinez, Petra, "Adults with Developmental Disabilities' Personal Hygiene" (2020). Capstone Projects and Master's Theses.
5. Tekin-İftar, E. ve Kırcaali-İftar, G. (2012). Özel eğitimde yanlışsız öğretim yöntemleri. Ankara: Vize Yayıncılık.
6. Veazey, S. E., Valentino, A. L., Low, A. I., McElroy, A. R., & LeBlanc, L. A. (2016). Teaching feminine hygiene skills to young females with autism spectrum disorder and intellectual disability. Behavior Analysis in Practice, 9(2), 184-189.
7. <https://csesa.fpg.unc.edu/sites/csesa.fpg.unc.edu/files/Hygiene%20in%20Adolescents%20with%20ASD.pdf>
8. <https://merhabaspektrum.com/duyusal-isleme-farkliliklari-ve-bardak-teorisi/>
9. <https://autisticscienceperson.com/2021/07/19/autistic-hygiene/>

Tohum Otizm Vakfı

Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı, otizmlı çocukların erken tanısının konulması, , özel eğitim ile topluma bağımsız bireyler olarak kazandırılmalarına öncülük edilmesi ve bunun yurt çapında yaygınlaştırılması amacıyla, kar amacı gütmeyen ve kamu yararını gözeten bir sağlık ve eğitim vakfı olarak 15 Nisan 2003 tarihinde kurulmuştur.

Vizyonumuz

Türkiye’de Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocukların erken tanılanması; tanı alan çocukların ve ailelerin sağlık, eğitim, meslek edinimi istihdam, bağımsız yaşam ve kapsayıcı eğitim gereksinimlerinin dünya standartlarında karşılanmasıdır.

Misyonumuz

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) tanısı alan çocuklar, gençler ve aileleri; ayrıca kaynaştırma ortamlarında hizmet alan diğer özel eğitim gerektiren çocuklar, gençler ve aileleri için;

- Çağdaş toplum koşullarında yaşamlarını sürdürebilmeleri için bilgi ve destek gereksinimlerinin karşılanması,
- Eğitim kadrolarının yetiştirilmesi, eğitim ve araştırma yapılmasının sağlanması,
- Özel eğitim ve kaynaştırma alanlarında, ilişkili meslek dallarında kapasitenin artırılması ve eksik meslek elemanlarının Türkiye’ye kazandırılması yönünde çalışılması,
- Ülke çapında yürütülen sağlık ve eğitim hizmetlerinin desteklenmesi ve iyileştirilmesi,
- Meslek edindirme, bağımsız yaşam ve sosyal yaşam imkânlarının desteklenmesi ve geliştirilmesi,
- Savunu çalışmaları ile yasal düzenlemelerin politikaların iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması,
- Bilinçli bir kamuoyunun oluşturulması,
- Amacına yönelik çalışmalarda diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile etkin iş birlikleri yapılması,
- OSB konusunda tarama, ayrıntılı değerlendirme ve tanılama süreçlerinin dünya standartlarına getirilmesi ve ülke çapında yaygınlaştırılması,
- OSB olan çocukların erken yoğun özel eğitim almaları, en az kısıtlayıcı eğitim ortamından yaşamın tüm evrelerinde kapsayıcılığa kadar tüm gereksinimlerinin karşılanması için kapasite oluşturulması,
- OSB olan çocukların, gençlerin eğitiminde PCDI programları uygulanarak model okul oluşturulması ve programların ülke genelinde yaygınlaştırılmasının sağlanması.

Tohum Otizm Vakfı yukarıda sıralanan misyonları doğrultusunda eğitim ve sağlık alanında 19 yılda toplam 36 ulusal ve uluslararası projeye imza atmış, gerek Tohum Otizm Vakfı Eğitim Kurumları, gerek otizm konusunda yaptığı farkındalık ve savunu çalışmaları, projeleri ve iş birlikleri ile Türkiye’de 760.987 otizmlı çocuk ve ailenin hayatında fark yaratmıştır.

OTİZMLİ BİREYLER VE ÇOCUKLAR İÇİN

KİŞİSEL HİJYEN EĞİTİM REHBERİ

Bu eğitim kiti, Henkel ve İstegelsin desteği ile geliştirilmiştir.